

Oljedirektoratet
Postboks 600
4003 STAVANGER

Deres ref.:

Vår ref.:
2021/18

Saksbehandler

Dag Vongraven, tlf 92059526

Dato

08.06.2021

Høringsuttalelse ang søknad om vitenskapelige undersøkelser med FF Helmer Hanssen i perioden 02082021-14082021

Vi viser til høringsbrev fra Oljedirektoratet datert 31.05.2021 angående søknad fra Universitetet i Tromsø om tillatelse til å gjøre vitenskapelige undersøkelser øst i Barentshavet 2.-14. august 2021.

Bakgrunn

Universitetet i Tromsø (UiT) – Norges Arktiske Universitet og «Senter for fremragende forskning innen arktisk gasshydrat, miljø og klima (CAGE)» ved Institutt for Geovitenskap planlegger å gjennomføre vitenskapelig tokt i Barentshavet med Helmer Hanssen 2.-14. august 2021 for å «studere fluid migrasjon i undergrunn, naturlige gassutslipp fra havbunnen og galcigenisk sediment». Undersøkelsene skal gjennomføres i et område definert av et polygon mellom et punkt ca. 85 km WSW for Bjørnøya og grensen mellom Norge og Russland i øst-vest retning, og ca 76°55' og 72°12' i nord-sør retning. Det vil si at polygonet dekker store deler av Barentshavet. Undersøkelsene inkluderer bruk multistråle ekkolodd, Chirp sub-bottom ekkolodd (1.5-12 kHz) for havbunnsseismikk, høyoppløselig seismikk (2D og 3D), hydrofoner (100 m lang hydrofonkabel) og kjerneprøveinnsamling ved bruk av «gravity corer», «box corer» og «multi corer».

Det anføres at «soft-start» utføres som avbøtende tiltak ved seismikk og akustikk, og at seismiske undersøkelser stoppes om «skipperne» observerer dyreaktivitet i arbeidsområdene.

Kommentarer

I henhold til forvaltningsplanene for de norske havområdene (Meld.St.20, 2019-2020) er det et mål at «Aktiviteter med støynivå som kan påvirke arters adferd skal begrenses for å unngå bestandsforflytning eller andre virkninger som kan medføre negative effekter på det marine økosystemet».

Både Havforskningsinstituttet¹, Miljødirektoratet² og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) sammen med Havforskningsinstituttet³ har nylig oppdatert kunnskapsgrunnlaget for påvirkninger av marin

¹ Sivle LD, Forland TN, de Jong K, Kutti T, Zhang G, Wehde H, Grimsbø E (2021) *Havforskningsinstituttets rådgivning for menneskeskapt støy i havet: Kunnskapsgrunnlag, vurderinger og råd for 2021*. Prosjektnr 14384-02.

² Jødestøl KA, Østby C, Green AMV (2021) *Vurdering av behovet for ytterligere regulering av seismikk for å ivareta hensynet til marine pattedyr*. Rapport M-1926, Miljødirektoratet, 54 pp.

³ Kvalsheim PH, Forland TN, de Jong K, Nyqvist D, Grimsbø E, Sivle LD (2020) *Effekter av støyforurensning på havmiljø - kunnskapsstatus og forvaltningsrådgivning*. FFI-rapport 20/01015, Forsvarets Forskningsinstitutt, 98 pp.

støyforurensing i norske havområder. Videre beskriver rapportene dagens forvaltning og mulige forbedringer av denne er foreslått. Følgende kommentarer støtter seg til disse rapportene.

Den nordlige halvparten av undersøkelsesområdet ligger i Barentshavet Nord, dvs. nord for den delen av Barentshavet som er åpent for petroleumsvirksomhet. Dette området ligger innenfor SVO Iskantsonen, og det berører/overlapper SVO Polar tidevannsfront i nordvest⁴. Disse områdene er viktige beiteområder for flere arter sjøpattedyr. Mulige effekter på hval kan være direkte effekter på hørsel eller effekter ved endret adferd. Som eksempel på det siste kan vises til en studie på finnhval hvor hvalen forflyttet seg vekk fra området det foregikk seismikkskyting⁵ og da muligvis bort fra et godt til et dårligere beiteområde. Knølhval har dessuten vist en signifikant reduksjon i beiteaktivitet ved eksponering for militær sonar, som er en annen kraftig, pulset lydkilde. Da knølhvalen ikke regnes som en særlig sensitiv art for forstyrrelser, vil en kunne anta at arter som vågehval, som regnes som mer sensitive for forstyrrelser, kan komme til å reagere likt eller kraftigere. Det er derfor ikke urimelig å anta at både vågehval og finnhval vil kunne bli forstyrret eller avbrutt i beiteaktiviteten ved eksponering for seismikk⁶.

Det finnes lite kunnskap om mulige effekter av seismikk på sjøfugl, men programmet SEATRACK⁷ har vist at både lunde, krykkje, polarlomvi, alkekonge og havhest i stor grad benytter dette området i nordre del av Barentshavet om høsten fra august til oktober. Selv om kunnskapen mangler er det viktig at forekomst av potensielt sårbare arter hensyntas. Det er grunn til å merke seg at Riksrevisjonen⁸ har bemerket at miljøhensyn i for liten grad har blitt hensyntatt under myndighetenes arbeid med tillatelser til seismikkundersøkelser, og at rådgivning i for liten grad har vært kunnskapsbasert.

I henhold til de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder⁹ vil regjeringen at arbeidet med oppdatert kunnskapsgrunnlag for miljøverdier og sårbarhet for alle særlig verdifulle og sårbare områder i norske havområder slutføres i 2021. Arbeidet med miljøverdivurderinger ble i april oversendt Faglig forum, en av to permanente arbeidsgrupper som følger opp arbeidet med de norske forvaltningsplanene. I arbeidet sammenstilles tilgjengelig kunnskap om miljøverdiene i alle norske havområder. NP gjør oppmerksom på at denne rapporten vil bli offentlig tilgjengelig i midten av juni.

Avbøtende tiltak

«Soft start» er nevnt som avbøtende tiltak ved seismikk og akustikk. Undersøkelser har vist at dette i noen grad reduserer risikoen for skade på sjøpattedyr, men risikoreduksjonen ofte er begrenset⁶.

⁴ Klima- og miljødepartementet (2020) *Meld. St. 20 (2019-2020): Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene: Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak.*

⁵ Castellote M, Clark CW, Lammers MO (2012) Acoustic and behavioural changes by fin whales (*Balaenoptera physalus*) in response to shipping and airgun noise. *Biological Conservation* 147: 115-122. doi:10.1016/j.biocon.2011.12.021.

⁶ Sivle LD, Forland TN, de Jong K, Kutti T, Zhang G, Wehde H, Grimsbø E (2021) *Havforskningsinstituttets rådgivning for menneskeskapt støy i havet: Kunnskapsgrunnlag, vurderinger og råd for 2021.* Prosjektnr 14384-02.

⁷ Et program hvor man ved bruk av lysloggere kartlegger hvor sjøfugl fra viktige kolonier befinner seg utenfor hekkesesong, se <https://seatrack.seapop.no/map/>.

⁸ Riksrevisjonen (2019) *Undersøkelse av myndighetenes arbeid med å ivareta miljø og fiskeri ved petroleumsvirksomhet i nordområdene.* Dokument 3:9 (2018-2019), digital rapport, leses på <http://www.riksrevisjonen.no>.

⁹ Klima- og miljødepartementet (2020) *Meld. St. 20 (2019-2020): Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene: Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak.*

Miljødirektoratet skriver i sin rapport: «For å kunne iverksette tiltak for å redusere risiko for skadelig påvirkning på marine pattedyr i områder hvor det skal skytes seismikk, vil det være nødvendig å overvåke området rundt fartøyet i en periode både før og under et seismikktokt. Havforskningsinstituttet (2020) har anbefalt at det overvåkes eksempelvis i 30 minutter i oppstartsområdet før operasjonen kan starte. Overvåkingen vil primært måtte gjøres ved hjelp av en sjøpattedyrobservatør (MMO), men det kan også benyttes ulike tekniske hjelpemidler.» Videre skriver Miljødirektoratet at Sjøpattedyrutvalget pr. 2020 anbefaler en sikkerhetssone på 1-2 km til marine pattedyr¹⁰.

Det er nevnt i søknaden at det vil utføres overvåking av dyreaktivitet i området av skipperne på F/F Helmer Hanssen. Norsk Polarinstitut vil understreke viktigheten av at dette gjøres på en god måte, da undersøkelser har vist at det er et vel så viktig tiltak som «soft start».

Konklusjon

Norsk Polarinstitut understreker at det er viktig å gjennomføre gode avbøtende tiltak når man skyter seismikk, uansett tid på året. Observasjoner av hval og andre marine pattedyr bør utføres i minst 30 minutter før oppstart, og anbefalte sikkerhetssone på 1-2 km til marine pattedyr anbefales fulgt.

Vennlig hilsen

Ellen Øseth
seksjonsleder

Dag Vongraven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

¹⁰ Jødestøl KA, Østby C, Green AMV (2021) *Vurdering av behovet for ytterligere regulering av seismikk for å ivareta hensynet til marine pattedyr*. Rapport M-1926, Miljødirektoratet, 54 pp.